

Μια χαρακτηριστική στιγμή ενός θεατρικού παιχνιδιού. Από «Το παιχνίδι της σφαγής» του Ιονέσκο, από τη θεσσαλονικιώτικη Πειραματική Σκηνή.

Ανανεωμένος Ιονέσκο από τη Θεσσαλονίκη

«Το παιχνίδι της σφαγής»

Από την Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης»

Θέατρο «Αβέρωφ»

Ιονέσκο: «Το παιχνίδι της σφαγής»

Μετάφραση: Παύλος Μάτεσις
Σκηνοθεσία: Νίκος Αρμάος
Σκηνικά: Απόστολος Νέττας
Κοστούμια: Ιωάννα Μανωλιδάκη
Μουσική: Ηρακλής Πασχαλίδης
Χορογραφία: Μαρία Γκούτη
Φωτισμοί: Τομ Σιάρζ
Παίζουν: Κ. Ζαχαράκης, Γ. Καμενή, Μ. Κυριάκογλου, Α. Μούκανος, Α. Νάτσιος, Α. Σαββίδου, Θ. Σκαρλάτου, Ε. Σταμούλη, Θ. Τεκνετσιδής, Φ. Τσογγίδης, Σ. Φιλίπιδου.

Της
ΣΩΤ. ΜΑΤΖΙΡΗ

Η ΔΗ απ' τους πρώτους του πειραματισμούς στη συγγραφή θεατρικών έργων, ο Ιονέσκο ήταν πεισμένος πως γι' αυτόν η ουσία του θεάτρου βρισκόταν στην απερίοριστη υπερβολή της σάτιρας, θεατρικά και φιλοσοφικά.

Τα διάφορα θεατρικά τεχνάσματα κι οι παραδόσεις μιας παράστασης, πίστευε πως έπρεπε να τραβηχτούν στο έπακρο της καρικατούρας και του γκροτέσκου, όλα τα θεατρικά τρικ να ξεσκεπαστούν σαν εσκεμμένα οφθαλμοφανή.

— «Χρειαζόμαστε να γελάμε», εξηγεί στις Σημειώσεις-Αντισημειώσεις του. «Είμαστε φτιαγμένοι για την αθανασία κι όμως πεθαίνουμε. Είναι φρικτή η μοίρα μας. Πώς να την πάρουμε στα σοβαρά;»

Το χιούμορ λοιπόν σαν μια έκφραση απόλυτης απελπισίας και εκτόνωσης. Στην πράξη, ωστόσο, αυτή η απαισιοδοξία κι ο αγνωστικισμός του Ιονέσκο μετουσιώνονται σε «γέλιο», σε «κάθαρση» ας πούμε, ανάλογα με την ευφροσύνη και το κέφι της παράστασης. Από μόνα τους τα έργα του Ιονέσκο είναι κυρίως μακάβρια, με μια τεχνητή, εγκεφαλική απόληξη σ' ένα είδος «παράλογης ευφορίας» μετά από την αρχική υπαρξιακή ασφυκτικότητα, μονίμως φορτισμένα από μια αίσθηση ρόβου και παγερότητας που δεν τα ανακουφίζει ούτε ένα, τουλάχιστον, από κείνα τα γενναία χαμόγελα ανθρωπιάς που ο Μπέκετ αντίστοιχα έχει τη μεγαλοψυχία να παραχωρεί στη ζωή.

«Το παιχνίδι της σφαγής» (1969), με το οποίο κατέβηκε από τη Θεσσαλονίκη για δύο μονάχα παραστάσεις στο θέατρο ΑΒΕΡΩΦ η Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης» στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για την «Πολιτιστική Πρωτεύουσα», θεωρείται ένα από τα πιο μέτρια και πιο παραμερισμένα έργα του Ιονέσκο και μια ακόμα παραλλαγή της γνώριμης φιλοσοφίας του για τη ζωή και το θέατρο. Το παράλογο της ύπαρξης φιλτραρισμένο μέσα από τη σύνθεση τραγικό-κωμικό στή-

νεται και σε τουτο το έργο με την κλασική ιονεσκιική μέθοδο: βαρύτητα και συσώρευση της απειλής και του κινδύνου στο πρώτο μέρος, καθώς μια ολόκληρη πόλη πλήττεται ξαφνικά από έναν ανεξήγητο λοιμό και όλοι οι κάτοικοι, ανεξαρτήτως ηλικίας και κοινωνικής τάξης, είναι καταδικασμένοι σε θάνατο.

Ελαφράδα και λύτρωση στο δεύτερο μέρος, όπου η ψυχική αποσύνθεση και η παρακμή αποκτούν μια υλοποιημένη διάσταση καθώς τα πτώματα πολλαπλασιάζονται ολοένα ώσπου στο τέλος δεν έχει απομείνει κανείς ζωντανός.

Κι όσο το κακό αυξάνει και πληθύνει τόσο πιο ξέφρενα και θεατρικά γίνονται τα δράματα πάνω στη σκηνή. Η αγωνία ληγεί αφού ο θάνατος έχει στο μεταξύ σαρώσει τα πάντα. Το ενδιαφέρον, και η κοινωνική κριτική του κατά τα άλλα απολίτικου Ιονέσκο, είναι πως μέσα στον πανικό του ανελέητου «πεπρωμένου» «ξεβρακώνονται» οι διάφορες κοινωνικές συμπεριφορές με όλη τους την κενότητα, τη χρεοκοπία, τη γελοιότητα.

Το υλικό

Αυτό το μάλλον βαρύ και ταλαιπωρημένο από το χρόνο υπαρξιακό υλικό, καμουφλαρισμένο έστω πίσω από το σαρκασμό της ιονεσκιικής ιλαροτραγωδίας, μεταφράζεται από τη θεσσαλονικιώτικη ομάδα σ' ένα ορμητικό και πολύ ευ-

χάριστο θεατρικό πανηγύρι.

Η σκηνοθεσία δεν δίστασε να παίξει με σχεδόν κάθε θεατρική μορφή που γνωρίζουμε: καμπαρέ, μιούζικαλ, παντομίμα, μελό, γκραν γκινιόλ, ακόμη και με το νατουραλιστικό δράμα, δίνοντας έξοχες ευκαιρίες στους ηθοποιούς να δοκιμαστούν παντού, πράγμα που έκαναν με κέφι και επιτηδειότητα. Εντυπωσιακή είναι η σβελλτάδα και η υποκριτική άνεση με την οποία οι 11 νεαροί ηθοποιοί υποδύονται τους πολλούς και διαφορετικούς ρόλους του έργου γλιστρώντας από το ένα κοστούμι στο άλλο. Το κείμενο ενισχύθηκε και διακοσμήθηκε από ένα όργιο θεατρικότητας που άφηνε να φανούν αμέτρητες ώρες εξαντλητικής δουλειάς, τόσο στη μουσική και τα κοστούμια, όσο στα σκηνικά, την κίνηση και τους φωτισμούς.

Ολόκληρο το θέαμα μετέδιδε ευρηματικότητα σε συνδυασμό με μια άρτια τεχνική εκτέλεση, ρυθμό και καλαισθησία. Αν και σε στιγμές ο σκηνοθετικός οιμητροπότη στην υπερβολή της υπερβολής, στον πλεονασμό θεατρικών ευφυολογημάτων και στη γελοιοποίηση όλων ανεξαιρέτως των στοιχείων του έργου σε σημείο που ενίοτε νόμιζες πως έβλεπες άλλο έργο, πρέπει να παραδεχτούμε πως το κείμενο κέρδισε πολύ από την παράσταση αυτή, την οποία παρακολούθησαμε για δυόμισι ώρες και κάτι, χωρίς να πλήξουμε στιγμή - πράγμα που ίσως θα 'ταν φυσικό.